

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
เรื่อง สิทธิในการได้รับบำนาญและสวัสดิการจากราชการของข้าราชการสถาบัน  
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังซึ่งเปลี่ยนสถานภาพไปเป็น  
พนักงานสถาบันและประสงค์จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๒๔/๑๕๖๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า โดยเหตุที่มาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบันของ ข้าราชการของสถาบันฯ โดยข้าราชการของสถาบันฯ ได้รับทราบข้อกำหนดตามมาตรา ๘๑ แล้ว และมีความเข้าใจว่า ข้าราชการของสถาบันฯ ที่ประสงค์เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบัน สามารถเป็นสมาชิก กบข. ต่อไปได้ และยังคงได้รับสิทธิสวัสดิการต่างๆ จากราชการเช่นเดียวกับ ผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แต่เพื่อให้การปฏิบัติงาน ของสถาบันฯ เป็นไปด้วยความถูกต้อง สถาบันฯ จึงได้หารือไปยังกรมบัญชีกลาง และ กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๕/๑๑๗๖๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ตอบข้อหารือ ของสถาบันฯ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. กรณีที่ไม่มีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป สถานภาพความเป็น สมาชิก กบข. ของข้าราชการในกลุ่มนี้ย่อมสิ้นสุดลงและมีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ รวมทั้ง เงินอื่นๆ จาก กบข. ตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ และหาก มีสิทธิได้รับบำนาญก็จะมีสิทธิได้รับสวัสดิการต่างๆ ในฐานะเป็นผู้รับบำนาญด้วย

๒. กรณีมีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป พระราชบัญญัติกองทุน บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๐/๗ บัญญัติให้สมาชิกผู้นั้นยังคงมีสมาชิกภาพต่อเนื่องกับสมาชิกภาพเดิมได้ บุคคลดังกล่าวจึงยังไม่มีฐานะเป็นผู้มีสิทธิ ได้รับบำเหน็จบำนาญจากราชการ สิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญจะเริ่มเมื่อสมาชิกภาพของ สมาชิก กบข. สิ้นสุดลง และหากมีสิทธิรับบำนาญก็จะได้รับสวัสดิการต่างๆ ในฐานะผู้รับบำนาญ ต่อไป

เพื่อให้การปฏิบัติงานของสถาบันฯ เป็นไปอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑ สถาบันฯ จึงขอหารือ ดังนี้

ก) คำตอบข้อหารือของกรมบัญชีกลางที่อ้างถึงนั้น ขัดกับมาตรา ๘๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

ข) หากคำตอบตามข้อ ก) ตอบว่า การตอบข้อหารือของกรมบัญชีกลางขัดกับ มาตรา ๘๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑ แสดงว่า จะต้องถือว่าข้าราชการที่เปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงานสถาบันและ ประสงค์จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป เป็นผู้ได้รับบำนาญและบุคคลดังกล่าวต้องมีสิทธิได้รับ สวัสดิการจากราชการ เช่น เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (ของตนเอง คู่สมรส บุตร บิดา มารดา) เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตรและ สวัสดิการอื่น ๆ เช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ใช้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) ผู้แทนสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และผู้แทนกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นผู้ชี้แจง ข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือดังกล่าวมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเพียงประเด็นเดียวว่า ข้าราชการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังซึ่งเป็นสมาชิก กบข. อยู่ ก่อนการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงานสถาบัน และประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป จะ เป็นผู้รับบำนาญและมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่า ด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) มีความเห็น สรุปว่า โดยผลแห่งบทบัญญัติมาตรา ๘๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้าราชการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเป็นสมาชิก กบข. อยู่ก่อนการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงาน สถาบัน และประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป มีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการบำนาญ และมี สิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับข้าราชการซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติตาม กฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อหารือดังกล่าว เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะต้องมีการพิจารณาวินิจฉัยโดยรอบคอบ จึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๒<sup>๑</sup> แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้มี การประชุมร่วมคณะกรรมการกฤษฎีกาคณะที่ ๒ คณะที่ ๘ และคณะที่ ๑๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๒ คณะที่ ๘ และคณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทน กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการ

<sup>๑</sup>ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะในหลายด้านหรือต้องการความรอบคอบ ในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาสองหรือสาม คณะมาประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นกรณีพิเศษก็ได้

อุดมศึกษา) ผู้แทนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และผู้แทนกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้ว มีมติเห็นพ้องด้วยในผลตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) โดยเห็นว่า มาตรา ๘๑<sup>๒</sup> วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ถือว่าข้าราชการซึ่งสถาบันรับเข้าเป็นพนักงานตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๕ เป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ นับแต่วันที่เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบัน ด้วยเหตุนี้ข้าราชการของสถาบันฯ ซึ่งเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบัน จึงมีสิทธิในการขอรับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุทดแทนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑<sup>๓</sup> แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือมาตรา ๕๑<sup>๔</sup> แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีข้าราชการของสถาบันฯ ซึ่งเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงานสถาบัน ที่เคยเป็นสมาชิก กบข. อยู่ก่อนการเปลี่ยนสถานภาพ และประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป มาตรา ๘๑<sup>๕</sup> วรรคสาม บัญญัติให้ข้าราชการซึ่งเป็นสมาชิก กบข. อยู่แล้ว มีสิทธิขอเป็นสมาชิกต่อไปได้ แม้จะออกจากราชการแล้ว และให้ถือว่าเป็นข้าราชการบำนาญและมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จะเห็นได้ว่า สถานะความเป็นผู้มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังซึ่งเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบันจึงมี ๓ กรณี คือ

---

<sup>๒</sup>มาตรา ๘๑ ข้าราชการซึ่งสถาบันรับเข้าเป็นพนักงานสถาบันตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๕ ให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ นับแต่วันที่เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานสถาบัน

ลูกจ้างของส่วนราชการซึ่งสถาบันรับเข้าเป็นพนักงานสถาบันหรือลูกจ้างของสถาบันตามมาตรา ๗๕ ให้ถือว่าเป็นการออกจากราชการเพราะทางราชการยุบตำแหน่งและให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

ข้าราชการซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการอยู่แล้ว ให้มีสิทธิขอเป็นสมาชิกต่อไปได้แม้จะออกจากราชการแล้ว ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นข้าราชการบำนาญและมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

<sup>๓</sup>มาตรา ๑๑ บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่งออกจากประจำการเพราะเลิก หรือยุบตำแหน่ง หรือซึ่งมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือซึ่งออกตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบ็ดเตล็ด

<sup>๔</sup>มาตรา ๕๑ บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนให้จ่ายให้แก่สมาชิกซึ่งออกจากราชการเพราะทางราชการเลิก หรือยุบตำแหน่ง หรือมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบ็ดเตล็ด

<sup>๕</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

๑. กรณีที่ไม่ได้เป็นสมาชิก กบข. เมื่อออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งแล้ว มีสิทธิในการรับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ รวมทั้งมีสิทธิได้รับสวัสดิการและเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๒. กรณีที่เป็นสมาชิก กบข. และไม่มีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป เมื่อออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งแล้ว มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุทดแทน รวมทั้งเงินอื่น ๆ จาก กบข. ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ รวมทั้งมีสิทธิได้รับสวัสดิการและเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เช่นเดียวกับผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามมาตรา ๕๗<sup>๖</sup> แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. กรณีที่เป็นสมาชิก กบข. และมีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป แม้จะออกจากราชการแล้ว โดยผลของมาตรา ๘๑ วรรคสาม ดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นข้าราชการบำนาญและมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาก็คือ บทบัญญัติที่ว่า “ให้ถือว่าเป็นข้าราชการบำนาญและมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ” มีความหมายครอบคลุมเพียงใด ในประเด็นนี้เห็นว่า มาตรา ๘๑<sup>๗</sup> วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ข้าราชการซึ่งเป็นสมาชิก กบข. อยู่แล้ว มีสิทธิขอเป็นสมาชิกต่อไปได้แม้จะออกจากราชการแล้ว โดยให้ถือว่าเป็นข้าราชการบำนาญ และมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์พิเศษที่ต้องการจูงใจให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยตามนโยบายของรัฐที่สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของรัฐเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จึงบัญญัติให้ข้าราชการที่เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยได้รับสิทธิและสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับที่เคยได้รับเมื่อยังมีสถานภาพเป็นข้าราชการ โดยกฎหมายให้ถือเสมือนว่า บุคคลนั้นเป็นข้าราชการบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และผลของบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ทำให้ข้าราชการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังซึ่งเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงานสถาบันมีสิทธิขอเป็นสมาชิก กบข. และมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการต่อเนื่องจากสิทธิที่เคยมีอยู่เดิมต่อไป นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า มาตรา ๘๑ วรรคสาม ดังกล่าว มีหลักการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในหมวด ๓/๒ การรับพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเป็นสมาชิก มาตรา ๗๐/๖ ถึงมาตรา ๗๐/๙ แห่ง

<sup>๖</sup>มาตรา ๕๗ ให้ผู้รับบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิได้รับสวัสดิการและเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เช่นเดียวกับผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

<sup>๗</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่มีเหตุผลในการประกาศใช้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ ที่ว่า “เพื่อให้ระบบสิทธิประโยชน์ของข้าราชการซึ่งเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐยังคงอยู่เช่นเดิม จึงสมควรให้บุคคลดังกล่าวยังคงเป็นสมาชิกและได้รับสิทธิประโยชน์ของสมาชิกต่อไป...” ด้วยเหตุนี้ข้าราชการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังซึ่งเป็นสมาชิก กบข. อยู่ก่อนการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพนักงานสถาบัน และประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก กบข. ต่อไป จึงมีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการบำนาญ และมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากราชการเช่นเดียวกับข้าราชการซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๑